

16 (256).
GRİGOR AMALYAN'IN HİKÂYESİ
(1945, Yerevan doğumlu)
"BURAYA GELDİM Kİ ERMENİ ÖLEYİM"

Gevorg Abi Büyük Felaket döneminde 7-8 yaşındaymış ve şimdi babasını nasıl alıp götürdüklerini, ablasını göç kervanından sürükleyerek kaçırdıklarını iyi hatırlıyor. Bir sürü vahşet, soygun, ağlama sızlama da hatırlıyor. Yol kenarlarında Ermenilerin kansız cesetlerinin yırtıcı kuşlara nasıl yem olduğunu da hatırlıyor ve şimdi kendisi de o vahşetin yaşandığı yere gidiyor. O Arapkir'e, kendi köylerine ulaştı. Birkaç defa evlerinin önünde gidip geldi; doğup büyüdüğü evi seyretti. Sanki kendi ruhundan bir parça vardı o evde. Pis yaşlı bir adam kendisini gözleriyle takip ediyordu. Gevorg Abi o adamın şahsında atalarını katledeni, eski evlerini işgal edeni gördü; kavga etmek istedi, ama kendine hakim oldu. Yüreğinde hala Ermeni olmanın verdiği korku vardı. Verjin ablasının köy muhtarıyla zorla evlendirildiği köy oraya yakındı. Ne yapacağını bilemedi. Kimsenin kapısını çalamaz, evine girip yemek yiyemezdi. Derin bir nefes aldı; "Tanrım bana yardım et!" dedi ve köyün çeşmesine adımlarıyla yanaştı. Çeşmenin başında duran, ablasına çok benzeyen yaşlı bir kadın görünce gözlerine inanamadı. "Bu o, bu o!" diye düşündü Gevorg Abi. Aradan geçen onca yıla, yani 58 yıla rağmen onların gözleri birbirlerini tanıdı. Bu onların yüreğinde akan kanın sesiydi. Onların gözleri birbirlerini kucakladığı zaman vücutlarını da bir ürperti sardı. Onların zaten zayıf olan dizlerine bir titreme geldi. Yaşlı kadın şaşırıldı. Elinde su testisi, donuk bakışını karşısında duran adama dikmiş bir halde, olduğu yerde donakaldı; sanki heyecandan dili tutulmuştu; ne yapacağını bilemedi. Ama onların yüreğinde ne büyük fırtınalar kopuyordu; o kadar istediler birbirlerine sarılmayı, kucaklaşmayı ve yılların özlemine gidermeyi; ama kimsenin onları görmemesi gerekiyordu. Orada, çeşmenin başında birbirlerine bir şeyler fısıldadılar; birbirlerini anladılar. Gecenin karanlığında buluşmak için randevulaştılar.

Ve doksanlık yaşlı kadın torunlarını son bir kez öpüp yataklarına yatırdıktan sonra 57 yıl yaşadığı evden çıktı. Yaşlı Verjin büyük bir heyecan içerisindeydi. Hafızasında yıllar öncesi canlanmıştı. O, ölüm yolunu tutmuş bütün bir halkı görüyordu. Üzerine bir titreme geldi. Gözlerini sıkıca kapattı. Ama kulakları yıkılan çanların seslerini, akan kanın çağrısını duydu. Kapalı gözleriyle Ermeni bakirelere nasıl tecavüz edildiğini gördü. Güzelliğinden büyülenerek nasıl kervanlardan çıkardıklarını, kendi kendini "İstemiyorum! Ölmek istiyorum!" diye bağırırken gördü; ve şimdi de kolundan çektiklerini... ama artık kolundan çeken erkek kardeşiydi. Verjin sarsıldı; ve o sarsıntıyla kendine geldi; erkek kardeşinin koluna yaslanarak yürüdü. Yürüdüler, Ermenilerin haçı sırtlarında; Suriye sınırına vardılar, oradan da Halep'e geçtiler.

"Niye geldin? Başından neler geçti?" diye sorduklarında: "Ne diyeyim oğlum? Başından çok şey geçti. Yaşım yüzü geçti; Arapkirliyim. Kocamın adı Khaçer'di. Ondan 3 çocuğum oldu; onlardan ikisi şimdi Ermenistan'da çocuklarıyla ve torunlarıyla yaşıyor. Katliamlar döneminde kocam için bedel ödememizin üzerinden 10 gün geçmişti ve ben çok mutluydum; ama uğursuz bir gün geldi; köyün erkeklerini toplayıp götürdüler; onlar bir daha geri gelmedi; katledildi. Çok zulüm gördük; Türkler beni kaçıracaktı; ama kayınbabam beni o köyün

muhtarına verdi. Çok ağladım; ama kaldım. O adamdan 3 çocuğum oldu. Elli yedi yıl orda kaldım; fakat ben kendi Ermenice duamı ediyordum, Ermenilerin Tanrısı'na tapıyordum. Gelen-gidenlerle erkek kardeşimden haber alıyordum. Buraya geldim ki Ermeni öleyim.